

‘Nergens anders’ van Micha Wertheim zit zo ingenieus in elkaar dat je alles wilt begrijpen

In *Nergens anders* houdt Micha Wertheim een boeiend, roerend pleidooi voor wat gezamenlijke concentratie teweeg kan brengen.

Micha Wertheim in de voorstelling ‘Nergens anders’.Gijsbert van der Wal

Als Micha Wertheim begint aan zijn voorstelling *Nergens anders* kun je gerust op het puntje van je stoel gaan zitten. Opletten geblazen, tot het einde.

Het is zijn eerste voorstelling na die bijzondere oudejaars in 2023. *Nergens anders* vormt een vierluik met *Ergens anders* (2016), *Iemand anders* (2017) en *Niemand anders* (2021), stuk voor stuk spannende, originele afleveringen van lopend onderzoek naar wat komiek en publiek elkaar te bieden hebben.

Wertheim speelde ze in kleine zalen en maakte zijn toeschouwers steeds op een betekenisvolle manier onderdeel van idee en uitvoering. Niet iedereen kon zijn uitdagende vormkeuzen waarderen. Toen Wertheim in de voorstelling *Ergens anders* letterlijk ‘ergens anders’ was, vonden veel bezoekers dat ge-wel-dig, maar er waren er ook die zich genaaid voelden door zijn afwezigheid.

Grootste vrees

Verwacht geen comedy of cabaret, is dit keer zijn disclaimer op schouwburg-sites. Een aanvulling is misschien wel op z’n plaats: verwacht óók niet dat je nergens om kunt lachen.

In eerder werk boog Wertheim zich al over het belang van verbeelding en kunst in donkere tijden. Nu is hij overvallen door nog grotere somberheid over de toestand van de wereld. Hij vraagt zich af of voor zijn grootste vrees wel plaats is in het theater, dat toch een betoverende vlucht uit de trieste werkelijkheid zou moeten faciliteren.

Israël, Gaza en zijn Joodse achtergrond houden hem bezig, evenals de angst dat het einde dreigt van zo'n beetje alles wat hem dierbaar is: vrijheid, democratie, een leefbare planeet, creativiteit.

Ooit, redeneert hij in *Nergens anders*, was het podium de plek waar hij tenminste wél het gevoel kreeg regie over de situatie te hebben, een plek waar fantasie, spel en totale gekte welkom tegenkleur boden aan de ordelijke, van regels aan elkaar hangende realiteit.

Functie van verhalen

Intussen is hij erachter dat de ware chaos en onbegrijpelijke willekeur zich juist buiten de muren van het theater bevinden. Werkt hoe hij werkt dan nog wel? Of moet de boel worden omgekeerd, zodat het theater de plaats wordt voor afspraken, controle, geregisseerde gekte?

De zoektocht naar een antwoord is niet de hele tijd amusant, of makkelijk te volgen. Het is zonde om hier uit te leggen wat Wertheim precies doet, maar door de ingenieuze vorm zou je soms willen terugspoelen, nog eens willen luisteren naar wat je op detailniveau denkt te hebben gemist aan een mooi relaas over de functie van verhalen en vlaggen.

Maar dát durven loslaten is óók onderdeel van het punt dat hij maakt. *Nergens anders* ontvouwt zich langzaam als een boeiend, roerend pleidooi voor wat gezamenlijke concentratie teweeg kan brengen, en voor contact dat niet staat of valt bij alles van elkaar helemaal begrijpen.

Laat het iets van een geruststelling zijn dat Micha Wertheim steeds iets anders zal verzinnen om ons, en zichzelf, op te laden met die wezenlijke ervaring.